

Capitolul 11

Tiparul publicației

Ultimul proces în pregătirea prepoligrafică a publicației este tiparul originalului. Procedura de tipar se va realiza în dependență de tipul publicației, modul de tipar al ei și utilajul pentru tirajare. Pentru a obține o calitate mai bună, pregătirea originalului pentru tipar va începe odată cu crearea originalului electronic. La etapa de stabilire a parametrilor generali ai paginii se va indica dispozitivul de tipar, care va fi utilizat pentru obținerea originalului. Aceasta permite controlul asupra calității textului și imaginilor pe parcursul întregului proces de pregătire a publicației și adaptarea lor optimală pentru reproducerea la dispozitivul indicat.

Procedura de tipar depinde și de tipul materialului pentru imprimare. Dacă tiparul se efectuează pe hârtie sau peliculă transparentă, elementele paginilor vor rămâne amplasate normal. Dacă însă tiparul se efectuează pe calc tipografic, se va crea mai întâi imaginea oglindă a paginilor și abia mai apoi se va realiza tiparul. Pentru a obține imaginea oglindă este necesar să se selecteze toate elementele, care se conțin în pagină, apoi să se aleagă în calitate de punct de referință nodul de control central (pentru a nu modifica poziția paginii întoarse) și să se activeze butonul de întoarcere orizontală din panoul de control.

Tiparul publicațiilor monocrome

Publicațiile care conțin o singură culoare sau nuanțe ale unei singure culori formează o parte considerabilă a edițiilor tipărite. De cele mai multe ori pentru tiparul acestora se va folosi culoarea neagră. Chiar și în cazul când pentru tiparul tirajului publicației va fi folosită altă culoare, originalul va fi realizat în culoarea neagră, substituirea de culori realizându-se la etapa tipografică. Pentru a obține o calitate impecabilă la tiparul originalelor monocrome fără elemente grafice sau cu elemente line-art pot fi utilizate imprimantele laser cu o rezoluție de cel puțin 600 ppi (puncte pe țol). Dacă publicația conține diferite

nuanțe ale culorii, rezoluția optimală a dispozitivului de tipar va fi de 1200 ppi.

Pentru tiparul originalului se va folosi caseta de tipar PageMaker, care se activează prin intermediul elementelor meniului: **File – Print** sau prin combinarea de taste **Ctrl+P**.

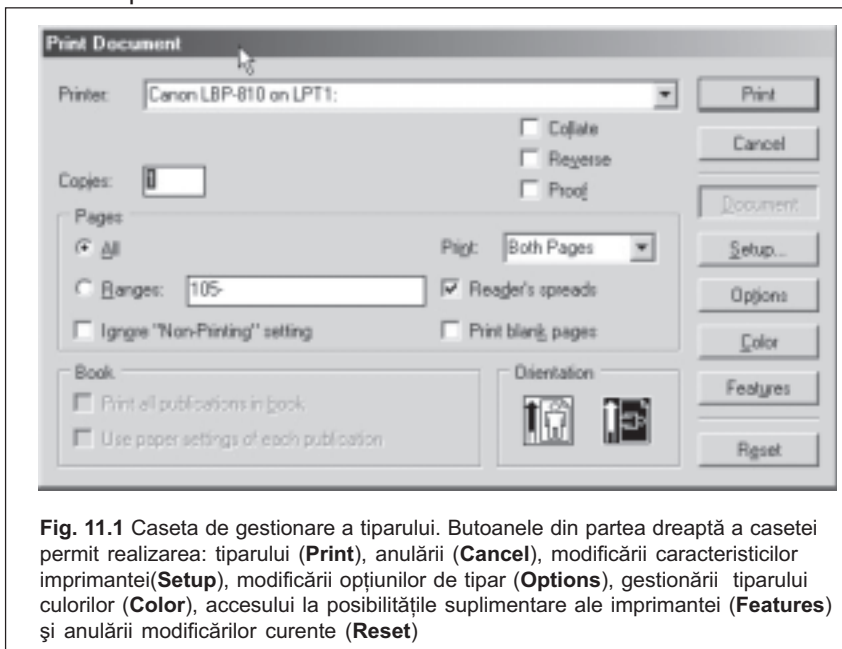

Fig. 11.1 Caseta de gestionare a tiparului. Butoanele din partea dreaptă a casetei permit realizarea: tiparului (**Print**), anulării (**Cancel**), modificării caracteristicilor imprimantei(**Setup**), modificării opțiunilor de tipar (**Options**), gestionării tiparului culorilor (**Color**), accesului la posibilitățile suplimentare ale imprimantei (**Features**) și anulării modificărilor curente (**Reset**)

În caseta de gestionare a tiparului (fig. 11.1) se va alege numărul necesar de copii ale publicației (**Copies**), diapazonul de tipar (**All** – pentru a tipări toate paginile, **Pages** – pentru a tipări paginile selectate), opțiunile de tipar pe ambele părți: Print Both pages/ Odd pages / Even pages. (Tiparul tuturor paginilor, a celor cu număr impar, a celor cu număr par). În cazul când originalul publicației conține pagini libere (fără elemente ce urmează a fi tipărite), dar este necesar ca aceste pagini să fie tipărite, ele pot fi incluse în tipar prin selectarea opțiunii **Print blank Pages**. În cazul când se dorește tiparul elementelor auxiliare ale paginilor (care în regim normal nu se tipăresc), se activează opțiunea **Ignore non-printing settings**.

Tiparul publicațiilor policrome cu culori separate

În capitolul 8 a fost deja studiată structura culorilor în publicațiile PageMaker. Majoritatea se formează din câteva culori primare, în dependență de standardul de culoare folosit. Totuși, procedura de tipar a culorilor este mai simplă în cazul când culorile sunt distincte (nu se suprapun) și se tipăresc aparte. Acest sistem de tipar este de cele mai multe ori utilizat la tiparul cu ajutorul RISOgrafului sau cu alte sisteme de tipar digitale. Posibilitatea utilajelor tipografice digitale de a utiliza culori mixte permite crearea publicațiilor cu o gamă variată de culori cu cheltuieli relativ mici, comparabile cu cele pentru tiparul edițiilor monocrome.

Pentru a realiza originalul unei asemenea publicații, va fi necesar de a separa elementele de culoare de pe fiecare pagină, atribuindu-le una din culorile primare (de exemplu Magenta) în locul culorii utilizate. Aceasta nu este separarea de culori în înțelesul obișnuit, deoarece nu are loc descompunerea în culori primare. Pentru a tipări planșele cu fiecare culoare utilizată aparte, se va selecta în caseta de tipar elementul **Color**, se va activa opțiunea **Separations**, iar după ea – **Print all inks** (a tipări separat toate culorile). În cazul când e necesar să fie tipărite (retipărite) doar unele din planșele de culori, vor fi marcate în caseta culorilor doar acele culori, care urmează a fi extrase și va fi activată opțiunea **Print this ink**. Suplimentar, va fi deconectat tiparul culorilor primare (cu excepția cazului, când culoarea primară este prezentă în publicație ca o culoare aparte). Pentru a deconecta tiparul planșelor culorilor primare se anulează marcarea lor în lista culorilor publicației. (fig. 11.2)

Notă: *Toate operațiile de gestionare a planșelor de culoare se realizează din elementul Color al panoului de tipar.*

Cerințele față de performanța utilajului poligrafic în acest caz sunt aceleași ca și pentru publicațiile monocrome, adică o rezoluție de cel puțin 600 ppi pentru text și line-art, 1200 ppi – pentru imagini cu treceri de culori.

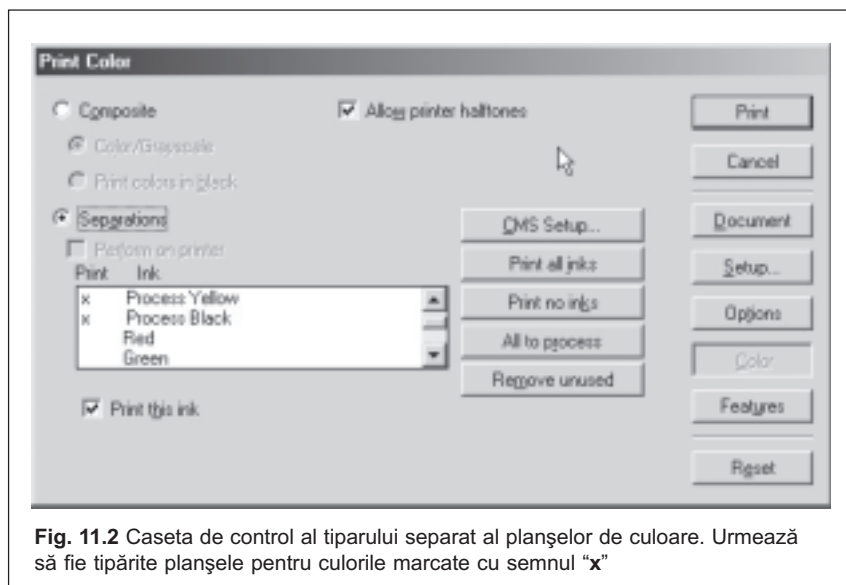

Fig. 11.2 Caseta de control al tiparului separat al planșelor de culoare. Urmează să fie tipărite planșele pentru culorile marcate cu semnul “x”

Tiparul originalilor publicațiilor policrome cu culori procesate

În publicațiile policrome de înaltă calitate culorile sunt procesate, adică formate prin suprapunerea planșelor de culori primare. Numărul și tipul culorilor primare depinde de utilajul poligrafic la care se va realiza tiparul tirajului, cel mai des fiind utilizată divizarea în standardul CMYK (Cyan, Magenta, Yellow, Contur /Black). În procesul de creare a publicației culorile utilizate pot fi studiate doar la ecranul monitorului sau în procesul de tipar la imprimantele color. De cele mai multe ori la tiparul tirajului la tipografie culorile sunt diferite de cele vizualizate anterior. Pentru a obține un grad de corespundere cât mai înalt, toate componentele sistemelor electronice destinate lucrului cu culorile vor fi supuse operației de calibrare. Calibrarea este un proces de ajustare a parametrilor dispozitivelor de introducere a informației grafice, prelucrare a ei și extragere pentru un control real al culorilor finale la toate etapele pregătirii publicației. În acest sens este utilizată trecerea elementelor grafice din un standard de culoare în altul. O soluție originală a fost propusă de specialiștii firmei Heidelberg,

Germania: toate standardele de culoare pentru dispozitivele de introducere se convertează în standardul intermediar (Lab color), care apoi se trece în standardul necesar al dispozitivului de ieșire utilizat.

Sistemul PageMaker dispune de opțiunile necesare pentru a realiza separarea culorilor publicației în cazul edițiilor policrome, opțiuni care se activează din meniul de prelucrare a culorilor (la tiparul publicației). Pentru realizarea tiparului se va selecta ca și în cazurile precedente opțiunea **Print** a elementului **File**, apoi se va activa elementul **Color**, cu opțiunea **Separations**. În lista culorilor ce urmează a fi tipărite ca planșe aparte vor fi selectate toate culorile primare. O condiție necesară este ajustarea standardului tuturor elementelor de culoare la standardul de separare. Astfel, pentru separarea CMYK e necesar ca toate elementele grafice (atât imaginile, cât și elementele grafice generate în interiorul sistemului) să aibă standardul de culoare CMYK.

O calitate mai bună a separării de culori se obține în cazul utilizării programului de gestionare a culorilor Kodak CMS (Color Management System). Activarea acestui sistem este realizată din caseta de control al tiparului culorilor (butonul CMS). În caseta de control al sistemului urmează să fie fixate tipurile de utilaj, folosit în procesul de creare a publicației și opțiunile de lucru (fig. 11.3).

Pentru tiparul calitativ al planșelor de culori procesate este necesar utilaj de imprimare, ce asigură o rezoluție de 1800 ppi sau superioară pentru fiecare planșă de culoare.

Fig. 11.3 Caseta de control pentru sistemul de gestionare a culorilor Kodak

Opțiuni suplimentare în procesul de tipar

Tiparul intermediar. Pentru realizarea corecturii și redactării publicației este necesar tiparul intermediar, la utilaj de calitate medie de reproducere. Citirea de către lector a materialului este mai comodă în cazul când originalul modelează „deschiderea” cărții: două pagini consecutive, vizualizate la deschidere. Pentru a tipări originalul în asemenea mod se va activa opțiunea **Reader's Spreads** în caseta de tipar.

În cazul când formatul publicației nu permite tiparul a două pagini în dimensiune reală pe o singură coală de hârtie (de format maxim al utilajului de tipar) poate fi recomandată utilizarea opțiunii de scalare a paginilor. Rezultat al aplicării acestei opțiuni va fi micșorarea caracterelor și a elementelor paginii, dar în cazul unui corp de literă inițial de dimensiune medie micșorarea cu până la 30% a dimensiunii nu va îngreuna esențial procesul de citire.

Pentru a realiza scalarea paginilor, se va folosi caseta **Options**, subordonată casetei de tipar. În caseta de valoare se introduce procentul de micșorare (sau mărire) necesar. Dacă valoarea coeficientului de micșorare (mărire) nu este cunoscută, poate fi folosită opțiunea **Reduce to Fit**, care reduce automat dimensiunile paginilor tipărite. Neajunsul selectării automate a coeficientului de scalare este spațiul alb exterior relativ mare, care este generat la tipar.

Tot cu ajutorul operațiilor din această casetă pot fi plasate pe paginile tipărite elementele de control pentru ajustarea corectă a planșelor de culori separate în cazul edițiilor policrome. Pentru aceasta este suficient să se activeze opțiunea **Printer's marks**.

O altă opțiune este tiparul paginilor pe fragmente. Ea se utilizează în cazul publicațiilor de format mare, ce se tipăresc la utilaj de format mai mic. Se va activa opțiunea **Tile** în regim automat sau manual, la alegerea utilizatorului.

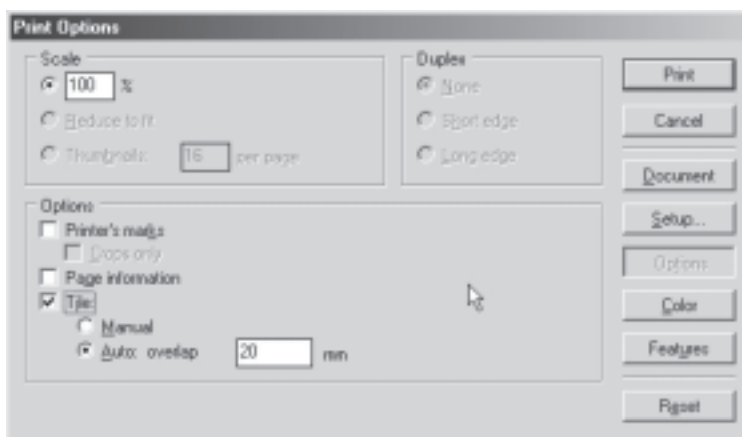

Fig. 11.3

Caseta de control pentru scalarea paginilor tipărite și tiparul pe părți a paginilor